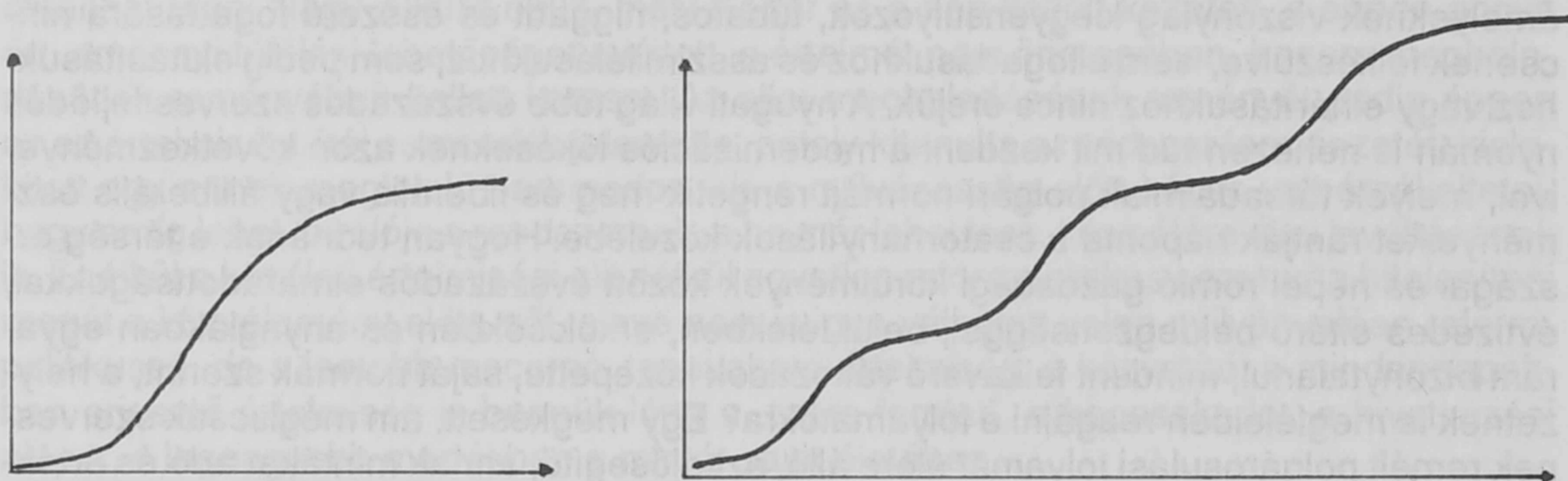

Az információ és az ember

A fejlődés menete gyakran jól jellemezhető egy-egy kiragadott mennyiség időbeli változását leíró logisztikus görbéjével. Ezekben az esetekben a vizsgált mennyiség egy adott alapszintből kiindulva eleinte exponenciálisan növekedik, majd egy inflexió után exponenciális jelleggel tart egy telítettségi szinthez. A fejlődés menetében sok esetben jól nyomonkövethető az egyes fejlődési szakaszokat leíró logisztikus görbék egymást követő sorozata.

Logisztikus görbe

Logisztikus görbék sorozata

A tudománymetriában például statisztikailag vizsgálják, hogy egyes fogalmak a különböző publikációkban milyen gyakorisággal fordulnak elő. Ezek egy részénél is megfigyelhető a logisztikus jelleg. Az exponenciálisan növekedő szakaszban az adott fogalommal kapcsolatos publikációk száma láncszerűen szaporodik, a fogalom használata divatba jön, később pedig beáll egy telítettségi szint. Az informatika bevonulása az oktatásba jelenleg divatos témakör, ifjúságát éli, amit az is jelez, hogy szinte havonta jelennek meg tankönyvek, oktatási segédletek, munkafüzetek, feladatgyűjtemények iskolai bevezetéséhez. Ezekben jól megfigyelhetők a gyermekkori betegségek. Teljesen eltérő súllyal szerepelnek a különböző témakörök, az informatika értelmezését esetenként a számítástechnikai alkalmazására redukálják, vagy éppen ezt hagyják ki belőle sajátos műveltségüknek és ízlésüknek megfelelően a szerzők. A fontosnak ítélt és ezért az anyag tárgyalásába is bevont gyakorlati alkalmazások között is óriási eltérések figyelhetők meg, következésképpen az informatika, mint tantárgy jelenleg még nem objektív. Az informatika tantárgyasodásának, objektívizálódásának hajtómotorja a gyakorlati igényekben rejlik. Találkoztam kisvárosi gimnazistákkal, akik nem tudták, hogy hol van a városi könyvtár, pedig csak két utcányira van a gimnázium épületétől. Az ETO-ról sokan csak focicsapatként hallottak. A ma már szinte mindenütt jelenlevő számítógépet sokan legfeljebb játékeszközként képesek használni, az a gyerek pedig aki be tudja tölteni a játékprogramot sokszor már szakértőnek számít. Ilyen jelenségek felsorolását mindenki tudná folytatni.

A közelmúltban jelent meg a Homor Tivadar - Mészáros Antal szerzőpárostól *Az információ és az ember* című segédkönyv és a hozzá tartozó feladatgyűjtemény. A szerzők a bevezetőjéből kitűnik, hogy a mindennapjainkat ezer szállal átszövő információk özönében való eligazodáshoz kívánnak segítséget nyújtani a 12-18 éves korosztály számá-

ra. A könyv alapvetően két részre tagolódik. Az első részben az emberi közlés fejlődésének rövid áttekintése szerepel. Az írás, a könyvek és könyvtárak kialakulásának és fejlődésének tárgyalása példamutató. A gazdag, nagyon jól összeválogatott képanyag szinte önálló kiadványként is megállná a helyét. A történetiség, mint vezérmotívum igen jól érzékelteti a fejlődés menetét. Az audiovizuális ismerethordozók és a számítástechnika fejlődéstörténetére is kitérnek a szerzők röviden. E kitérés véleményem szerint túl rövidre sikeredett, a fejlődés menetének fonalát a szerzők mintegy két évtizeddel ezelőtti állapotában elvágják. Ez jelentős korlátokat jelent a könyv felhasználásában, hiszen éppen az utóbbi két évtizedben figyelhető meg az informatika leggyorsabb fejlődése. A könyv második részében az ismeretszerzés gyakorlatával foglalkoznak a szerzők. Áttekintik az ismeretek forrásait, eszközeit, azok lelőhelyeit. A könyv- és médiatárak, az információs központok használatára is részletesen kitérnek a szerzők. A korszerű audiovizuális eszközök e gyakorlati tárgyalásból kimaradnak, míg a számítógépek alkalmazhatóságát a szerzőknek sikerült az ábraanyaggal együtt nyolc oldalra összesyomorítani.

Az egyes fejezetek végén található összefoglaló, rendező kérdések, feladatok, illetve a lapszálon levő tömör kiemelések megkönnyítik a témakörök tanulmányozását. E segédkönyvhöz készített gyakorlófüzet jól használható az egyes témakörök feldolgozásához. Az olvasásra ajánlott könyvek és a könyv végén található névmutató és kislexikon jelentősen segít az eligazodásban is. A könyv ára meglehetősen magas (1373 Ft + 209 Ft), amit részben indokol a bőséges, szép ábraanyag. Mindenki számára jó szívvel ajánlható, aki nem az informatika áttekintésére, hanem az informatika írásbeliségének történetére kíváncsi. Ezt rendkívül precízen és didaktikusan, nagyon jól használható képanyaggal illusztrálva dolgozták fel a szerzők. A könyvben található audiovizuális és számítástechnikai eszközökről közölt ismeretek alapvetően csak kitérítések az informatika birodalmának más részeibe.

A szerzők segédkönyvként deklarálták művüket. Nincs tankönyvnek nyilvánítva, ami alkalmazhatóságának gazdaságossági korlátokat is szab, pedig didaktikus, történetiségen alapuló felépítése következtében igen jól használható lenne az iskolai oktatásban. Az informatika egy részét "az írásbeliség történetét" példaadóan dolgozták fel a szerzők. Ez azonban természetesen nem fedi le a könyv címét, hiszen ma már az emberek többszörre nem írásbeli formában éri utól az információ. A korszerű audiovizuális és számítástechnikai eszközök, a médiarendszerek ismertetésére is elkelne hasonló színvonalú könyv. A történetiség mellett jó lenne az informatika más, tudományos szempontú, például logikai megközelítésével is találkozni a tankönyvirodalomban. Az iskolai informatika tantárgyasodásához, objektivizálódásához ilyen tankönyvekre lenne szükség.

Homor Tivadar-Mészáros Antal: Az információ és az ember. Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1994.

FÓNAGY JÚLIANNA

Mi így tanítjuk az informatikát

„Nehéz feladat az iskola, a tanítás, a tanulás negatív képzetét megváltoztatni, korszerű tartalommal megtölteni és kellemes asszociációkhoz kötni... Pedig modern korunkban a tanulást az egész emberi élet, a teljes emberi létezés integráns részének kell tekintenünk” – írta Báthory Zoltán Tanítás és tanulás című könyvének bevezetőjében.

Reméljük, hogy iskolánkban az informatika-kommunikáció tantárgy helyi tantervének kidolgozásával és bevezetésével jelentős lépést tettünk e feladat megoldása érdekében.

Reméljük, hogy iskolánkban az informatika-kommunikáció tantárgy helyi tantervének kidolgozásával és bevezetésével jelentős lépést tettünk e feladat megoldása érdekében.